

RUBIO MIGUEL, José. *El Pleit entre la Vila d'Atzeneta i la Vila de les Useres (1635-1722)*. Castelló: Diputació de Castelló, 2016. 570 pàgs. [17 x 24].

Estudi que tracta sobre els límits de termes entre la vila d'Atzeneta i la de les Useres, i les tensions que es van generar entre ambdues viles de la comarca de l'Alcalatén, nord de València. Parteix de la recerca entorn el Memorial i Al·legacions i omet l'anàlisi dels diferents processos trobats a l'Arxiu del Regne de València. S'ha procurat a l'hora de revisar la documentació referida a les dues poblacions una objectivitat de criteri. Al volum es reproduïx el llibre del plet: la 1^a Al·legació (de 1687), les Sentències (de 1687-1688), el Memorial (de 1720) i la 2^a Al·legació (de 1720) (pp. 255-570).

L'autor ens proporciona una descripció geogràfica i històrica. L'Atzeneta va passar a pertanyer a la zona aragonesa després de la conquesta cristiana; concretament a la casa d'Alagó. El 1272 es va atorgar la carta de poblament als 80 repobladors. Les Useres va ser reconquerida a partir de 1233. S'analitza la seva demografia en diverses etapes i a partir de llavors es descriu l'evolució històrica dels límits dels dos pobles, el Memorial i les Al·legacions.

Hi ha des de principis del s. XIII una confusió de límits territorials, que portarà molts conflictes, sobretot quan l'activitat econòmica-ramadera i poblacional s'expansiona i es busca una delimitació més precisa. S'arribaren a pactes i concòrdies entre ambdues poblacions, una el 1398 i l'altra el 1588, això no generava cap plet. Cosa que va passar quan la població d'Atzeneta necessitava més espai territorial per causa de l'augment de la població i un gran nombre de ramaderia, uns 8.000 caps de bestiar. En canvi a les Useres li sobraven terres de pastura. Tenien una diferent jurisdicció ja que l'una era de l'orde de Montesa (Atzeneta) i l'altra formava part del senyoriu nobiliari del comte d'Aranda (les Useres). Finalment el plet el va guanyar les Useres, ja que aconseguí un major nombre de testimonis i aquests van declarar sobre cada límit amb especificitat. L'Atzeneta va donar proves concloents però no va aconseguir guanyar el judici.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

Estudio que trata sobre los límites terminales de las villas de Atzeneta i les Useres, y las tensiones que se generaron entre ambas poblaciones de la comarca de Alcalatén, norte

de Valencia. Parte de al investigación sobre el Memorial y las Alegaciones y omite el análisis de los diferentes procesos encontrados en el Archivo del Reino de Valencia. Se ha procurado a la hora de revisar la documentación referida a ambas poblaciones una objetividad de criterio. En el volumen se reproduce el libro del pleito: la 1ª Alegación (de 1687), las Sentencias (de 1687-1688), el memorial (de 1720) y la 2ª Alegación (de 1720) (pp. 255-570).

El autor nos proporciona una descripción geográfica e histórica. La Atzeneta pasó a pertenecer a la zona aragonesa después de la conquista cristiana; concretamente a la casa de Alagó. En 1272 se otorgó la carta de poblamiento a los 80 repobladores. Lles Useres fue reconquistada a partir de 1233. Se analiza su demografía en diversas etapas y a partir de entonces se describe la evolución histórica de los límites de ambos pueblos, el Memorial y las Alegaciones.

Desde principios del s. XIII hay una confusión de límites territoriales, que llevará muchos conflictos, sobre todo cuando la actividad económico-ganadera y poblacional se expande y se busca una delimitación más precisa. Se llegó a pactos y concordias entre ambas poblaciones, una en 1398 y otra en 1588, esto no generaba ningún pleito. Cosa que ocurrió cuando la población de Alzeneta necesitaba más espacio territorial debido al aumento de la población y un gran número de ganadería, unas 8.000 cabezas de ganado. En cambio en les Useres sobraban tierras de pastoreo. Tenían una jurisdicción distinta, ya que la una era de la orden de Montesa (Atzeneta) y la otra formaba parte del señorío nobiliario del conde de Aranda (les Useres). Finalmente el pleito lo ganó les Useres, ya que consiguió un mayor número de testimonios y éstos declararon sobre cada límite con especificidad. La Atzeneta dio pruebas concluyentes pero no consiguió ganar el juicio.

IHE

(Secretaria de la revista)